

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1TdoV/3/2013
Identifikačné číslo spisu:	9511100071
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Harald Stiffel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:9511100071.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Haralda Stiffela a sudcov JUDr. Milana Lipovského, JUDr. Štefana Michalíka, JUDr. Daniela Hudáka a JUDr. Viliama Dohňanského na neverejnom zasadnutí konanom dňa 27. marca 2013 v Bratislave, v trestnej veci obvineného Ing. Z. N. a spol. vedenej na Špecializovanom trestnom súde, pracovisko Banská Bystrica pod sp. zn. BB-3 T 14/2011, prejednal dovolanie, ktoré podal obvinený Ing. Z. N., zastúpený JUDr. Milanom Kuzmom, advokátom v Košiciach, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. mája 2012, sp. zn. 2 To 2/2012, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. sa dovolanie obvineného Ing. Z. N. odmieta.

Odôvodnenie

Špecializovaným trestným súdom, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) z 17. januára 2012, sp. zn. BB-3 T 14/2011, bol obvinený Ing. Z. N. uznaný za vinného z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 221 ods. 1, 4 písm. a) Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

1. začiatkom roka 2008 v mene fiktívneho vlastníka pôdy v katastrálnych územiach obcí B., Y., Q. O., T., Y., X., L., M., E., ktorému vlastníkovi neskôr vytvoril legendu „W. M., nar. XX. V. XXXX bytom Z., V. XXX, B. XXX, číslo občianskeho preukazu M. XXXXXX“ začal vyvíjať aktivity na predaj väčšej výmery ornej pôdy, ktorá v takejto výmere neexistovala, nemal k nej žiadne dispozičné právo, a ktorú výmeru nakoniec ustálil na 4 167 hektárov, v rámci týchto aktivít presvedčil obvineného B. Z., nar. XX. V. XXXX bytom B. - W. XXX, okr. I., aby za účelom predaja týchto i iných nehnuteľností mohol vstúpiť do podnikateľského subjektu Z. Z. R. s.r.o., E. XX, I., v ktorom sa dňa 25. júla 2008 stal spoločníkom spoločne s B. Z., nar. XX. V. XXXX, bytom B. - W. XXX, okr. I. a R. Z. bytom B. - W. XXX, okr. I. a taktiež konateľom, a postupne vo svojom stolovom počítači F. č. XDXXX-XXXTX L. vytvoril

a/ doklady zmocňujúce zastupovať podnikateľský subjekt Z. Z. R., s.r.o., E. XX, I. fiktívneho vlastníka,

a to zmluvu o výhradnom zastúpení pri predaji pozemkov, ktorú vytvoril dňa 13. marca 2008 o 9,43 hod. (súbor nazvaný „Zmluva o exkluzivite. Doc“) a datoval dňom 12. marca 2008, opatrenú falošným osvedčením pravosti podpisu, mandátnu zmluvu, ktorú vytvoril dňa 11. februára 2009 o 11,46 hod. (súbor nazvaný „mand.zm.Z.-M..doc“) a datoval dňom 6. februára 2009 a podnikateľský subjekt B. L., s.r.o., E. XX, I., v ktorej bol takisto spoločníkom i konateľom, a to zmluvu o exkluzivite a o poskytnutí súčinnosti pri kúpe nehnuteľností, ktorú vytvoril dňa 18. februára 2009 o 8,54 hod. (súbor nazvaný „Exkluzivita B. M..doc“ a datoval dňom 12. januára 2008 opatrenú falošným osvedčením o pravosti podpisu,

b/ doklady, ktoré nazval ako „výpis z listu vlastníctva“, v ktorých identifikoval len katastrálne územia B., Y., Q. O., T., Y., X., L., M., E., rôzne výmery pozemkov, ich druh, pričom v týchto dokumentoch chýbali parcelné čísla i identifikácia vlastníkov pozemkov a aj v tomto dokumente uvedené údaje sa nezhodovali s reálnym stavom nehnuteľností v danej oblasti, tieto dokumenty postupne vytvoril dňa 3. júla 2008 najprv v textovom formáte v rozmedzí od 7,33 hod. (súbor nazvaný „Y“) do 9,18 hod. (súbor nazvaný „Y.“), následne na to z textového formátu v rozmedzí od 9,16 hod. (súbor nazvaný „Y.“) do 9,59 hod. (súbor nazvaný Y.) vytvoril súbory v tlačovom formáte pdf a ako časy vyhotovenia na nich uviedol dátumy od 1. júla 2008 čas 14,08,49 hod. do 2. júla 2008 16,58,48 hod.

Po takejto príprave oboznámil s takto vytvoreným stavom vecí spoločníka a konateľa B. Z., B. - W. XXX, okr. I., ako aj zamestnankyňu podnikateľského subjektu Z. Z., s.r.o., E. XX, I., Ing. S. W., rod. O., bytom J. XXX s tým, že predstieral, že prezentovaný stav je v súlade s realitou, a spoločne s nimi, obvinený Ing. Z. N. v úmysle uviesť potenciálneho kupujúceho do omylu, ponúkali v mene neexistujúcej osoby na predaj 4 167 hektárov ornej pôdy v uvedenej lokalite vrátane nehnuteľností údajne na nich stojacich za minimálne 12 Sk (0,399 Eur), pričom za týmto účelom až do februára roku 2011 na rôznych miestach, najmä v priestoroch firmy Z. Z. R., s.r.o., E. XX, I. telefonicky a prostredníctvom e-mailu rokovali s rôznymi fyzickými osobami i zástupcami právnických osôb, a to minimálne s X. W., bytom B. I. XX, K., W. M., bytom M. XX, G., S. M., bytom M. XX, G., O. K., bytom O. J. XX, G. G., X. O., bytom K. XX, Z., B. Z., bytom N. XX, Z., F. H., bytom B. F. XX, N., W. J., bytom Z. XXXX/XX, I., L. O., bytom V. XXXX/X, Z., W. E., bytom Z. XXXX/X, I. - H., W. N., bytom O. XXX/XX, Y., V. N., bytom L. XXX/X, Z. Z., R. M., bytom B. M. XXXX/X, Z. Z., F. N., bytom N. XXXX/XX, B., L. O., bytom X. XXX, Ing. S. X., bytom E. X/X I. - X., S. X., bytom E. X/X I. - X., E. K., bytom H. XXXX/XX, Z. nad Z., G. B., bytom Z. XXX/X, I. - N. a G. I., bytom L. J. XX, I., ktorým predkladali rôzne nimi spracované dokumenty charakterizujúce predmetnú lokalitu, v mene firmy Z. Z. R., s.r.o., E. XX, I. navrhovali uzavretie súvisiacich zmlúv, a s ktorými za účelom sprostredkovania predaja aj uzatvárali rôzne typy zmlúv, konkrétne s X. W. - M. reklamná agentúra - X. W., E. X, K. dňa 21. novembra 2008 zmluvu o sprostredkovaní predaja nehnuteľnosti, s firmou S. B., s.r.o., Y. XX, Z. Z. dňa 22. júla 2009 zmluvu o sprostredkovaní predaja nehnuteľnosti, pričom táto firma ohľadne uvedených nehnuteľností následne uzatvorila dňa 28. júla 2009 zmluvu o spolupráci s O. K., bytom O. J. XX, G. G., ako medzi "sprostredkovateľmi 1 a 2", s B. Z. bytom N. XX, Z. dňa 25. septembra 2008 zmluvu o sprostredkovaní, s Ing. S. X., E. X/X, I. - X. dňa 20. augusta 2008 takisto zmluvu o sprostredkovaní, obvinený Ing. Z. N. sám v mene firmy B. L., s.r.o., E. XX, I. s firmou H, s.r.o., H. XX, Z. nad Z., zastúpenou konateľkou E. K., bytom H. XXXX/XX, Z. nad Z. dňa 28. januára 2008 zmluvu o spolupráci, neobchádzaní a vzájomnej ochrane komerčných informácií, pričom k ďalším rokovaniam malo dôjsť po predložení úplných listov vlastníctva a skompletizovaní dokladov potrebných k uzatvoreniu kúpnych zmlúv s kupujúcimi, ktorých sa sprostredkovatelia zaviazali hľadať, pričom ak by k uzatvoreniu takýchto kúpnych zmlúv došlo, subjekt vystupujúci na strane predávajúceho by získal ku škode kupujúceho neoprávnený prospech vo výške najmenej 16 598 287 Eur,

2. od začiatku roku 2009 až do februára roku 2011 vyvíjal aktivity na predaj väčšej výmery ornej pôdy v katastrálnom území obce U., ktorú výmeru ustálil na minimálne 2 296 610 metrov štvorcových „s možnosťou dokúpenia cca do 500 ha“, ktorá v takejto výmere na predaj neexistovala, a s ktorou ornou pôdou nemal žiadne právo akokoľvek disponovať, v rámci týchto aktivít presvedčil svojho spoločníka v podnikateľskom subjekte Z. Z. R., s.r.o., E. XX, I. B. Z., nar. XX. V. XXXX, bytom B. - W. XXX, aby sa zapojil do aktivít spočívajúcich v ponúkaní tejto pôdy s tým, že bude možnosť ju odkúpiť,

pripadne predavat' v mene realnych vlastnikov, spolocne za tymto ucelom na zaciatku tohto obdobia v presne nezisteny cas v mene firmy Z. Z. R., s. r. o., E. XX, I. vytvorili dokument nazvany „Predaj pozemkov v: U. (okres M.)“ a spolocne, pripadne kazdy sam alebo za pomoci zamestnankyne podnikatelskeho subjektu Z. Z. R., s.r.o., E. XX, I., Ing. S. W. rod. O., bytom J. XXX na roznych miestach, najcastejšie v priestoroch firmy Z. Z. R., s.r.o., E. XX, I. a prostrednictvom telefonu a e-mailu v mene blizšie neidentifikovanych vlastnikov ponukali na predaj ornú pôdu v minimálnej výmere 2 296 610 metrov štvorcových, za týmto účelom spolocne alebo osobitne na základe informácií, ktoré im poskytol obvinený Ing. Z. N. rokovali s rôznymi fyzickými osobami pripadne zástupcami právnických osôb, a to minimálne s X. W., bytom K., B. I. XX, M. N., bytom Z., O. XX, M. W., bytom O. XX, Z., Q. J., bytom G. XX, Z. a E. K., bytom Z. nad Z., H. XX, v mene firmy Z. Z. R., s.r.o., E. XX, I. navrhovali uzavretie súvisiacich zmlúv a za účelom sprostredkovania predaja sa aj pokúšali uzatvárať rôzne typy zmlúv, konkrétne s X. W. konajúcim v mene M. - reklamná agentúra - X. W., E. X, I. zmluvu o sprostredkovaní predaja nehnuteľností, s X. W. M. - reklamná agentúra - X. W., E. X, I. ako sprostredkovateľom č. 2, podnikateľským subjektom M., s.r.o., zastúpeným Ing. M. W. a PaedR. M. N. CSc. ako sprostredkovateľom č. 3 a podnikateľským subjektom G. L., s.r.o., zastúpeným R. N. ako sprostredkovateľom č. 4, zmluvu o spolupráci, minimálne s Q. J. aj kúpnu zmluvu, v rámci týchto rokovaní a dokumentov sa ako minimálna kúpna cena nehnuteľností za meter štvorcový udávala cena 0,564 Eur za meter štvorcový, pričom k ďalším rokovaniam malo dôjsť aj v tomto prípade po skompletizovaní dokladov potrebných k uzatvoreniu kúpnych zmlúv s kupujúcimi, ktorých sa sprostredkovatelia mali zaviazat' hľadať, pričom ak by k uzatvoreniu takýchto kúpnych zmlúv došlo, subjekt vystupujúci na strane predávajúceho by získal ku škode kupujúceho neoprávnený prospech vo výške najmenej 1 295 288,04 Eur.

Špecializovaný trestný súd za tento trestný čin obvinenému Ing. Z. N. uložil podľa § 221 ods. 4 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, 3, § 36 písm. j) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov 6 (šesť) mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Podľa § 61 ods. 1, 2 Tr. zák. mu súd uložil trest zákazu podnikateľskej činnosti, ktorej podmienky výkonu upravuje osobitný predpis, a to zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení a zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v platnom znení, a to vo výmere 5 rokov. Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. mu súd uložil aj ochranný dohľad v trvaní 2 (dva) roky.

Rozsudok špecializovaného trestného súdu nadobudol právoplatnosť 29. mája 2012, kedy Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, rozsudkom vo výroku I. podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Tr. por. napadnutý prvostupňový rozsudok zrušil vo výroku o treste uloženom obvinenému Ing. Z. N.. Rozhodujúc vo veci v zmysle § 322 ods. 3 Tr. por. uložil mu podľa § 221 ods. 4, § 38 ods. 2, 3 a § 36 písm. j) Tr. zák., pri použití § 39 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. c) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Zároveň mu uložil podľa § 61 ods. 1, 2 Tr. zák. trest zákazu činnosti spočívajúci v zákaze podnikat', pôsobiť ako štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu právnickej osoby, ktorej predmetom činnosti je podnikanie, alebo vykonávať z iného právneho dôvodu pôsobnosť takého orgánu, vo výmere 5 (päť) rokov. Odvolanie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky výrokom sub. II. podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Odpis rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bol obvinenému a jeho obhajcovi JUDr. Jánovi Legerskému doručený 9. júla 2012, ktorý v tom čase obvineného zastupoval.

Špecializovaný trestný súd predložil 28. januára 2013 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie, ktoré podal obvinený Ing. Z. N. 23. novembra 2012 prostredníctvom obhajcu na Špecializovanom trestnom súde, pracovisko Banská Bystrica, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. mája 2012, sp. zn. 2 To 2/2012. Domáhal sa ním, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech z dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c), i) Tr. por.

Obvinený Ing. Z. N. svoje dovolanie odôvodnil tým, že boli zásadne porušené jeho práva na obhajobu, pretože uznesenie o vznesení obvinenia z 10. marca 2010, ČVS PPZ-150/BPK-Z-2009, bolo nezákonné, keďže bolo porušené ustanovenie § 206 ods. 1 Tr. por., pretože toto obvinenie nebolo vznesené bez meškania. Z citovaného uznesenia vyplýva, že trestné stíhanie malo byť začaté 10. marca 2010, avšak identické uznesenie pod rovnakou spisovou značkou bolo vydané už skôr - v septembri 2009. Podľa názoru obvineného orgány činné v trestnom konaní mali disponovať dostatkom informácií a dôkazov o tom, že malo dochádzať k údajnej trestnej činnosti už v septembri 2009, no napriek tomu nerešpektovali ustanovenie § 206 ods. 1 Tr. por. tým, že nevydali uznesenie o vznesení obvinenia bez meškania. Takýmto spôsobom orgány činné v trestnom konaní umelo predlžovali čas udržiavania protiprávneho stavu, pretože už v septembri 2009 mali dostatok nazhromaždených poznatkov o obchodných aktivitách obvineného Ing. Z. N. a B. Z. v súvislosti so sprostredkovaním predaja predmetných pozemkov, teda boli splnené podmienky na to, aby im bolo vznesené obvinenie, a tým aj daná možnosť obhajovať sa všetkými prípustnými prostriedkami trestného práva. Následkom nezákonného postupu pri vznesení obvinenia navyše nebola dodržaná rovnosť zbraní v trestnom konaní. V tomto smere ďalej obvinený poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Ďalej obvinený vidí nesprávne právne posúdenie zisteného skutku v tom, že prvostupňový súd nezachoval totožnosť skutku tak, ako to predpokladá ustanovenie § 278 ods. 1 Tr. por. a len tak vytvoril skutok, právne kvalifikovateľný spôsobom uvedeným v prvostupňovom rozsudku. Vo svojom dovolaní rozoberá jednotlivé znaky skutkovej podstaty trestného činu - podvodu, pričom poukazuje na tú skutočnosť, že v priebehu trestného konania mu nebol preukázaný úmysel porušiť alebo ohroziť zákonom chránený záujem a ani jeho vedomosť o tom, že jeho konaním by mohol také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť. Nakoľko v rozhodnom čase nebol uzročený o tom, že sa zo strany osôb vystupujúcich pod menami Z. M. a W. M. jednalo o podvod, je logické, že sám obvinený bol uvedený do omylu, a teda nemohol mať podvodný úmysel. Z uvedeného vyplýva, že v jeho konaní úplne absentuje úmysel, a to čo i len nepriamy. O absencii úmyslu svedčí okrem uvedeného aj to, že obvinený Ing. Z. N. intenzívne vyzýval osobu vystupujúcu pod menom W. M. na predloženie relevantných listín použiteľných pre právne úkony (listy vlastníctva a pod.). Taktiež nebolo prihlíadané na fakt, že od potenciálnych záujemcov o kúpu pozemkov nevyžadoval vyplatenie kúpnej ceny, resp. jej časti priamo jemu, ale naopak, navrhoval formu notárskej úschovy alebo vinkulovaného účtu. Obvinený upriamuje pozornosť aj na absenciu príčinnej súvislosti medzi jeho konaním a následkom predpokladaným v ustanovení § 221 ods. 4 písm. a) Tr. zák., t.j. spôsobením škody veľkého rozsahu. Upozorňuje aj na tú skutočnosť, že s agentkou G. B. osobne nikdy nerokoval ohľadne možného predaja pozemkov, čo v priebehu výsluchov potvrdila samotná agentka. Jediný, s kým o pozemkoch jednala, bol B. Z., pričom on do uvedenej záležitosti nezasahoval. Napriek tomu súd vyhodnotil jeho konanie ako podvodné. V súvislosti s výsluchom svedka - agenta poukazuje aj na zmätornosť zápisníc o jednotlivých výsluchoch agentky G. B., čo sa týka dátumu jej výsluchu.

Z týchto dôvodov obvinený vo svojom dovolaní navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. mája 2012, sp. zn. 2 To 2/2012, ako aj jemu predchádzajúci rozsudok špecializovaného trestného súdu z 17. januára 2012 (nesprávne v dovolaní uvedený dátum 17. januára 2011), sp. zn. BB-3T 14/2011, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal špecializovanému trestnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

V zmysle § 376 Tr. por. sa k obsahu uvedeného dovolania nevyjadřila žiadna z procesných strán.

So zreteľom na novelu Trestného poriadku č. 226/2011 Z. z. a prechodné ustanovenie § 567j ods. 2 Tr. por., sa použil na rozhodovanie o dovolaní obvineného Ing. Z. N. Trestný poriadok účinný od 1. septembra 2011.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné (§

368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por. účinného do 31. augusta 2011), ale súčasne po preskúmaní veci zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. účinného do 31. augusta 2011 (§ 382 písm. c) Tr. por.).

Na vysvetlenie tohto záveru treba predovšetkým uviesť, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne, t. j. vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom ale v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c) Tr. por.

Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, musia byť nutne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Dôvody dovolania sú - v porovnaní s dôvodmi zakotvenými pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní - podstatne užšie.

V posudzovanej trestnej veci obvinený ako prvý uplatnil dôvod dovolania uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Pri posudzovaní, či v tom-ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvinených na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvinených tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiace v ich prospech a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo. Vychádzajúc z uvedeného, právo na obhajobu zahŕňa viacero komponentov a dovolací dôvod v tomto zmysle bude spravidla naplnený pri nerešpektovaní ustanovení Trestného poriadku o povinnej obhajobe, pri vykonávaní procesných úkonov smerujúcich k rozhodnutiu vo veci bez prítomnosti obhajcu a pod.

Po preskúmaní spisového materiálu dovolací súd zistil, že tieto tvrdenia sa nezakladajú na pravde. Naopak, obvinený využíval v celom rozsahu možnosť aktívnej osobnej obhajoby i obhajoby prostredníctvom obhajcu. Od začiatku konania mal obvinený možnosť sa vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kládli za vinu, k dôkazom o nich, robiť návrhy, podávať žiadosti a opravné prostriedky, zúčastňovať sa na procesných úkonoch osobne i prostredníctvom obhajcu, vypočúvať svedkov, ktorých sám alebo prostredníctvom obhajcu navrhol a klásť im otázky, čo vyplýva aj z obsahu spisového materiálu.

Obvinený poukazuje najmä na porušenie jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom tým, že orgány činné v trestnom konaní nevydali bez meškania uznesenie o vznesení obvinenia, napriek tomu, že už v septembri 2009 mali údajne disponovať dostatkom informácií a dôkazom o tom, že malo dochádzať k trestnej činnosti zo strany tohto obvineného, ako aj vtedy spoluobvineného B. Z..

Podľa § 199 ods. 1 a 2 Tr. por., ak nie je dôvod na postup podľa § 197 ods. 1 < Tr. por., policajt začne trestné stíhanie bez meškania, najneskôr však do 30 dní od prijatia trestného oznámenia, ak ho treba doplniť. Trestné stíhanie sa začne vydaním uznesenia. Ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania, začne policajt trestné stíhanie vykonaním zaistovacieho úkonu, neopakovateľného úkonu alebo neodkladného úkonu. Policajt postupuje primerane podľa odseku 1 <., ak sa o skutočnostiach odôvodňujúcich začatie trestného stíhania dozvie inak ako z trestného oznámenia.

Podľa § 206 ods. 1 Tr. por. ak je na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, policajt bez meškania vydá uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré ihneď oznámi obvinenému a doručí najneskôr do 48 hodín prokurátorovi a ak je obvineným sudca, súdny exekútor, notár, znalec, tlmočník alebo prekladateľ, aj ministrovi spravodlivosti, a ak je obvineným advokát, aj Slovenskej advokátskej komore; o tomto úkone upovedomí bez meškania oznamovateľa a poškodeného. Ak bolo uznesenie o vznesení obvinenia oznámené jeho vyhlásením, je policajt povinný vydať obvinenému rovnopis tohto uznesenia bez meškania. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia možno rozhodnúť jedným uznesením, ktoré policajt oznámi bez meškania obvinenému a doručí ho najneskôr do 48 hodín prokurátorovi. O tomto úkone upovedomí oznamovateľa a poškodeného. Ak bolo začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia oznámené vyhlásením uznesenia, policajt je povinný vydať obvinenému jeho rovnopis.

Význam ustanovenia § 199 ods. 1 Tr. por. o začatí trestného stíhania spočíva v tom, že najprv a výlučne až po jeho začatí je možné vykonávať úkony podľa 4 a 5 hlavy Tr. por. s výnimkou zaistovacieho úkonu, neopakovateľného úkonu alebo neodkladného úkonu, ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania. Dôkazy podľa štvrtej a piatej hlavy Trestného poriadku, ktoré by boli vykonané pred začatím trestného stíhania podľa citovaného ustanovenia, nie je možné okrem dovolených úkonov použiť pred súdom – sú absolútne neúčinné. Podmienkou pre okamžité začatie trestného stíhania potom je, aby zistené skutočnosti nasvedčovali tomu, že bol spáchaný trestný čin, a nie je dôvod na postup podľa § 197 ods. 1 alebo 2 Tr. por. O podstatne iný inštitút ide v prípade vznesenia obvinenia. Zákonnou podmienkou pre okamžité vydanie uznesenia, že niekto bude stíhaný ako obvinený je, že na základe zistených skutočností je dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin bol spáchaný určitou osobou. Zatiaľ čo teda začatie trestného stíhania je nevyhnutnou podmienkou, aby mohlo byť v prípravnom konaní vykonané potrebné dokazovanie s predpokladanými procesnými dôsledkami i v konaní pred súdom, vznesenie obvinenia je inštitútom, ktorý má zaistiť, aby nikto nebol neopodstatnene trestné stíhaný.

Rozhodnutie o vznesení obvinenia spočíva v hodnotení nazhromaždených dôkazov a zistení, pri ktorom sa už uplatňuje zásada hodnotenia dôkazov podľa vnútorného presvedčenia ustanovená v § 2 ods. 6 Tr. por. primárne vo vzťahu k záveru, že trestný čin spáchala určitá osoba. Presvedčenie odôvodnenosti tohto záveru nie je však totožné s presvedčením o vine, aj keď s ním spravidla splýva. Výraz „dostatočne“ nasvedčuje, že sa nevyžaduje istota, ale stačí dostatočne zdôvodnená pravdepodobnosť. Po zistení takejto miery pravdepodobnosti je povinnosťou vyšetrovateľa obvinenie vzniesť a poskytnúť tak osobe voči ktorej bolo toto obvinenie vznesené všetky práva, ktoré má ako obvinený a vyplývajú z Trestného poriadku.

Dovolací súd po preskúmaní spisového materiálu zistil, že uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1, 2 Tr. por. pre zločin (správne mal byť uvedený obzvlášť závažný zločin) podvodu v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 221 ods. 1, 4 písm. a) Tr. zák. vydal vyšetrovateľ PZ, Úradu boja proti korupcii, Odbor boja proti korupcii Západ, mjr. Mgr. B. O., pod ČVS:PPZ-150/BPK-Z-2009, 18. septembra 2009 (č.l. 135, zv. I a), pričom v opise skutku sa uvádza, že tento trestný čin sa mala pokúsiť spáchať presne nestotožnená osoba vystupujúca pod menom B. Z.. Vyšetrovateľ Policajného zboru teda začal trestné stíhanie podľa <.> 199 ods. 1, 2 Tr. por. spôsobom, ktorý ustanovuje zákon na základe informácií, ktoré získal z operatívneho zisťovania a z podaných vysvetlení od rôznych osôb (S. M., W. M.), pričom podozrivou osobou bol len B. Z.. Osobu, a to ani nestotožnenú, Ing. Z. N., v septembri 2009 príslušníci PZ nepovažovali ani za podozrivú, keďže z doposiaľ zistených informácií

tomu nič nenasvedčovalo (podnet na trestné stíhanie- č. l. 1, zv. I a, úradné záznamy, katastrálne mapy, obchodný register, zmluva o sprostredkovaní, výpis z katastra nehnuteľností, správa katastra L.-č.l. X-XXX, zv. R.).

Až na základe ďalšej operatívno-pátracej činnosti (najmä zápisníc o výsluchu svedka G. B., X.U., zápisníc o vydaní veci, prepisov telekomunikačnej prevádzky tel. č. XXXX XXX XXX a XXXX XXX XXX, obrazovo zvukových záznamov a i.) bolo vydané 10. marca 2010 uznesenie o začatí trestného stíhania podľa 199 ods. 1 Tr. por., ako aj o vznesení obvinenia podľa § 206 ods. 1 Tr. por. pre obzvlášť závažný zločin podvodu formou spolupáchateľstva v štádiu pokusu podľa § 20 k §14 ods. 1 k § 221 ods. 1, ods. 4, písm. a) Tr. zák., pričom obvinenými boli B. Z. a Ing. Z. N.. Opis skutku bol rozšírený o ďalších 5 skutkov (č. l. 137-141, zv. I a) oproti uzneseniu o začatí trestného stíhania zo septembra 2009, čiže tvrdenie dovolateľa uvedeného v dovolaní, že išlo o identické uznesenie sa vzhľadom k uvedeným skutočnostiam nezakladá na pravde.

Či boli dané dôvody- „nikoho nemožno stíhať inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon...“, je v prvom rade vecou vyšetrovateľa, ktorý musí posúdiť, či „zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že bol spáchaný trestný čin, a či je dostatočne odôvodnený záver, že ho spáchala určitá osoba...“ (> 206 ods. 1 Tr. por.). Vyšetrovateľ na základe svojich odborných znalostí a skúseností musí posúdiť, či sú splnené vyššie uvedené podmienky na vznesenie obvinenia. Preskúmať odôvodnenosť rozhodnutia vyšetrovateľa môže zasa v rámci svojho procesného oprávnenia prokurátor, čo sa aj po vydaní uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia N. a Z. stalo (uzn. o zamietnutí sťažností obvinených Ing. Z. N. a B. Z. z 29. marca 2010). Ďalšia kontrola nastupuje pri predbežnom prerokovaní obžaloby všeobecným súdom (263 ods. 1 Tr. por.).

Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že v čase vydania uznesenia o začatí trestného stíhania, kedy bol podozrivou - záujmovou osobou len B. Z., teda v septembri 2009, nebolo možné vydať uznesenie o vznesení obvinenia Ing. Z. N., tak ako to tento dovolateľ namieta, keďže až z následnej operatívno-pátracej činnosti sa zistili skutočnosti, ktoré viedli k postupu podľa § 206 ods. 1 Tr. por., a preto dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. naplnený nebol.

Podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolanie možno podať len, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Z obsahu podaného dovolania je zrejmé, že obvinený Ing. Z. N. existenciu uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. založil na výhrade týkajúcej sa nesprávnej právnej kvalifikácie pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 221 ods. 1,4 písm. a) Tr. zák. Podľa jeho názoru sú rozhodnutia súdov postavené na úplne nesprávnom posúdení vykonaných dôkazov, a to najmä čo sa týka preukázania jeho úmyslu (vyžaduje sa úmyselné zavinenie) porušiť alebo ohroziť tento zákonom chránený záujem a ani jeho vedomosť o tom, že jeho konaním by mohol také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť. O absencii jeho úmyslu má svedčiť aj tá skutočnosť, že sám bol uvedený do omylu osobami menom Z. M. a W. M..

Z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. vyplýva, že dovolací súd nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu, teda nepreskúmava ani neúplnosť skutkových zistení ani nesprávne hodnotenie dôkazov a podobne. Rozsah jeho prieskumnej povinnosti je vždy vymedzený len dovolacím dôvodom, pre ktorý je dovolanie podané. Prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu dovolacieho, dôsledne vychádza zo zásady, že trestné konanie je založené na princípe dvojínštančnosti. Dovolanie ani prostredníctvom tohto dovolacieho dôvodu nenahradzuje riadne opravné prostriedky, ani iné mimoriadne opravné prostriedky, ktorých uplatnením možno riešiť niektoré nedostatky v skutkových zisteniach. Skutkový stav je v prípade rozhodovania o dovolaní hodnotený len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené, teda či sú právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva.

Na podklade tohto dovolacieho dôvodu teda nie je možné posudzovať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 5 Tr. por., ani preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov podľa § 2 ods. 6 Tr. por., pretože to sú otázky upravené normami procesného práva a nie hmotným právom. Tento záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd, kde nemožno znovu vytvárať, či zásadne meniť skutkové zistenia. Právna úprava spôsobu rozhodovania najvyššieho súdu predpokladá, že v tomto konaní nebude dokazovanie vykonané vôbec alebo len celkom výnimočne v značne obmedzenom rozsahu a zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní (§ 379 ods. 2 Tr. por.).

Najvyšší súd vychádza z toho, že tento dovolací dôvod súvisí s nesprávnou aplikáciou zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu na zistený skutkový stav, ktorým je dovolací súd viazaný, prípadne nesprávnej aplikácie iných noriem hmotného práva. Dovolací súd hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. len z toho hľadiska, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu.

Podstatou správnej právnej kvalifikácie teda je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie citovaného dovolacieho dôvodu.

Existencia uplatneného dovolacieho dôvodu (§ 371 ods. 1, písm. i) Tr. por.) je založená výlučne na skutkových výhradách obvineného (namietanie subjektívnej stránky -zavinenia resp. absencie úmyslu), obsahuje argumenty a subjektívne názory stojace mimo dovolacieho dôvodu. Navyše argumentáciu vzťahujúcu sa k tomuto dovolaciemu dôvodu obvinený uplatnil už v odvolacom konaní a odvolací súd sa s ňou pri plnení svojej revíznej povinnosti náležite vysporiadal.

Z uvedeného v konečnom dôsledku vyplýva, že rozhodnutie napadnuté dovolaním obvineného Ing. Z. N. nespočíva na nesprávnom právnom posúdení skutku ani na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení, pretože skutok tak, ako bol súdmi oboch stupňov zistený, vykazuje znaky pokusu pokračovacieho, obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., § 221 ods. 1, 4 písm. a) Tr. zák., v zmysle ktorého sa dopustil konania, ktoré bezprostredne smerovalo k dokonaniu trestného činu, a ktorého sa dopustil v úmysle obohatiť seba na škodu cudzieho majetku tým, že chcel uviesť niekoho do omylu, čím by pre seba získal neoprávnený prospech veľkého rozsahu, avšak k dokonaniu trestného činu nedošlo.

K právnym úvahám súdov oboch stupňov treba dodať, že v tomto prípade išlo o neukončený pokus trestného činu podvodu, lebo z ich skutkových záverov vyplýva, že napriek prezentácii konkrétnej ponuky a rokovaniam, k dokonaniu uvedeného obzvlášť závažného zločinu nedošlo len preto, lebo v záverečných fázach rokovaní o predaji pozemkov záujemcovia o ich kúpu žiadali predloženie ďalších dokladov, čo sa už nestalo. Ide o typický prípad konania, kedy páchatel konaním príznačným pre samu objektívnu stránku skutkovej podstaty (pokračovacie podvodné uvádzanie do omylu), nevykonával všetko potrebné na dokonanie činu, ale na druhej strane vykonal úkony z hľadiska konečného následku podstatné a k nemu priamo smerujúce. Išlo pritom o úkony bezprostredne smerujúce k dokonaniu činu, lebo z vyhodnotenia vykonaného dokazovania súdmi oboch stupňov vyplýva, že konanie obvineného malo priamu logickú, vecnú, časovú aj miestnu príčinnú súvislosť s následkom, ktorý mal byť spôsobený. Preto ide o neukončený pokus trestného činu.

So zreteľom na to, že v posudzovanej veci neboli splnené podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), i) Tr. por., dovolací súd musel dovolanie obvineného Ing. Z. N. podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.